

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **V. N.**, zast. Mgr. Šárkou Podlenovou, advokátkou, se sídlem Ke Krči 1036/1, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, poštovní příhr. 21/OM, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2019, č. j. 13 Az 17/2019 – 48,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalobci **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalovaný (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2019 č. j. OAM-220/ZA-ZA14-ZA18-PD2-2014; tímto nebyla žalobci podle 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu prodloužena doplňková ochrana a bylo současně vysloveno, že se mu dle § 14a zákona o azylu ve spojení s § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu doplňková ochrana odnímá. Věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

[2] Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 7. 2014, č.j. OAM-220/ZA-ZA14-ZA14-2014, byla žalobci ve smyslu § 14a zákona o azylu jako jedna z forem mezinárodní ochrany na území České republiky udělena na dobu 12 měsíců doplňková ochrana. Doba trvání doplňkové ochrany byla žalobci následně prodloužena rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 9. 2015, č.j. OAM-220/ZA-ZA14-P06-PD1-2014, do 15. 10. 2017. K udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany a jejímu následnému prodloužení bylo přistoupeno proto, že nebylo možno vyloučit uložení a následné vykonání trestu smrti. Uvedené nebezpečí podle správního orgánu hrozilo žalobci v souvislosti s trestním řízením, které bylo proti jeho osobě v Bělorusku (dle žalobce vykonstruovaně) vedeno, a také v souvislosti s informacemi o přetrvávajícím uplatňování trestu smrti v jeho vlasti.

[3] Následně již žalobci doplňková ochrana nebyla prodloužena, byť mu nebezpečí trestu smrti i nadále může hrozit, neboť správní orgán dospěl k závěru, že v případě žalobce nastaly důvody pro odejmutí doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu z důvodu spáchání zvláště závažného

pokračování

zločinu ve smyslu § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu. Žalovaný ve svém rozhodnutí konstatoval, že žalobce sice nebyl za trestný čin, který v době svého pobytu spáchal na území České republiky pravomocně odsouzen, nicméně o jeho vině prokazatelně svědčí nejen žaloba v trestní věci, kterou měl žalovaný k dispozici, ale i to, že se žalobce v pohovoru vedeném ohledně prodloužení doplňkové ochrany k trestné činnosti sám doznal, popsal její charakter a svůj podíl na ní. Žalovaný s ohledem na povahu trestné činnosti, způsobenou škodu, dlouhodobost jejího provádění a doznání žalobce dospěl k závěru, že žalobce prokazatelně zvláště závažný zločin spáchal a naplnil tak důvod pro odnětí doplňkové ochrany dle § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu.

[4] Do protokolu o pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany žalobce mimo jiné uvedl, že mu v Bělorusku hrozí trest smrti; dále uvedl, že trestní řízení v České republice, v němž je obžalován z pokračujícího zvláště závažného zločinu krádeže dle § 205 trestního zákoníku, dosud neproběhlo a je odložené na příští rok.

[5] Městský soud zrušil rozhodnutí žalovaného z důvodu nezákonnosti. Především zdůraznil, že při aplikaci § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu se plně uplatní princip presumpce neviny. Přestože se tedy žalobce k vytýkanému skutku přiznal, není možné přistoupit k odnětí doplňkové ochrany dle § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu dříve, než dojde k jeho pravomocnému odsouzení. Městský soud rovněž podotkl, že správní orgán si nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu [srov. § 57 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu].

[6] V kasační stížnosti stěžovatel namítá nezákonnost napadeného rozsudku; je přesvědčen, že byly v projednávané věci předpoklady pro aplikaci cesační klauzule u doplňkové ochrany vyjádřené v § 17a zákona o azylu, tedy klauzule vylučující (a v případě § 17a zákona o azylu přesněji klauzule pozastavující), zcela bez jakýchkoli pochybností naplněny; v případě žalobce, byť tento dosud nebyl za předmětný trestný čin pravomocně odsouzen, lze nadto dle názoru stěžovatele hovořit bez sebemenších pochybností rovněž o tom, že v jeho případě je skutečnost, že zvláště závažný zločin ve smyslu zákona o azylu i trestního zákoníku spáchal, prokázána. Stěžovatel dodává, že z obžaloby je zřejmé, že trestná činnost, které se žalobce dopustil, byla prováděna dlouhodobě, a to organizovanou skupinou, v níž byly jednotlivé úkoly rozděleny mezi její členy s cílem zvýšit pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu; škodu, která je žalobci přičítána v plném rozsahu k tíži, lze označit za škodu velkého rozsahu, když překročila částku 61 000 000 Kč.

[7] Stěžovatel tvrdí, že odůvodnění v napadeném rozsudku městského soudu v bodech 15 a 16 je velmi stručné, neboť soud patrně považuje věc za jasnou a nepřipouštějící odlišný výklad. Závěr městského soudu nepovažuje stěžovatel za správný a má jej za nepodložený. Připouští současně, že za takovýto bude možno označit i názor opačný, a to vzhledem k tomu, že právní otázky spojené vylučující klauzulí uvedenou v § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu nebyly doposud judikaturou Nejvyššího správního soudu vůbec řešeny, je přesvědčený o tom, že v konkrétní věci žalobce předpoklady pro aplikaci cesační klauzule u doplňkové ochrany vyjádřené v § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu zcela bez jakýchkoli pochybností naplněny byly. Odkázal-li stěžovatel ve svém vyjádření k žalobě ze dne 20. května 2019 na rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007-136, učinil tak dle svého přesvědčení zcela případně, neboť závěry z tohoto rozsudku lze analogicky užít i na vylučující klauzuli uvedenou v § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu. Ostatně i kvalifikační směrnice (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011) ve svém čl. 17 předpokládá, že státní příslušníci třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti nemají nárok na doplňkovou ochranu, „existují-li vážné důvody se domnívat“, že se dopustili závažného zločinu (písm. b).

pokračování

[8] Vzhledem k tomu, že právní otázky spojené s vylučující klauzulí uvedenou v § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu nebyly doposud judikaturou Nejvyššího správního soudu vůbec řešeny, spatřuje stěžovatel v projednávaném případě přesah svých vlastních zájmů. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soud zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a za stěžovatele jedná pověřená osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[11] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele (tím je zde sice správní orgán, nicméně i v takovém případě lze považovat kasační stížnost za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, příp. pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, č. 1143/2007 Sb. NSS).

[12] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost predestiruje k rozhodnutí otázku vztahující se k interpretaci a aplikaci § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu; tato dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti.

[13] Podle § 17a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana odejme, pokud: a) okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany, zanikly nebo se změnily do té míry, že již doplňková ochrana není zapotřebí; b) osoba požívající doplňkové ochrany měla být nebo je vyloučena z možnosti doplňkovou ochranu udělit z důvodů uvedených v § 15a; c) nesprávné uvedení nebo opomenutí určitých skutečností, včetně použití padělaných či pozměněných dokumentů, bylo rozhodující pro udělení doplňkové ochrany; d) osoba požívající doplňkové ochrany se dopustila zvláště závažného zločinu.

pokračování

[14] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné především zdůraznit, že v daném případě stěžovatel odňal žalobci doplňkovou ochranu dle § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu; pokud tedy v kasační stížnosti poukazuje na skutečnost, že Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 (kvalifikační směrnice) ve svém čl. 17 odst. 1 písm. b) předpokládá, že státní příslušníci třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti nemají nárok na doplňkovou ochranu, „existují-li vážné důvody se domnívat“, že se dopustili vážného zločinu, dovolává se ustanovení, dle kterého však v projednávané věci nepostupoval.

[15] Nepřípadně stěžovatel rovněž odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Azs 60/20074. Je třeba předeslat, že primárně předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v této věci byla otázka, zda v případě stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany je dáno důvodné podezření, že se dopustil trestných činů uvedených pod písm. a) a b) či pod písm. c) § 15 odst. 1 zákona o azylu, či nikoliv a dále, pokud by na tuto otázku bylo možno odpovědět kladně, zda je nutno zabývat se zjišťováním důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12 a 13 zákona o azylu (tedy nebylo posuzován žádný z důvodů dle § 17a odst. 1 zákona o azylu). Čtvrtý senát shledal v tomto směru rozpornou judikaturu, proto věc předložil rozšířenému senátu. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve věci rozhodl usnesením ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 – 119, v němž mimo jiné konstatoval: „[19] Dospěje-li ale v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany správní orgán na základě provedeného dokazování k závěru, že byly prokázány ve smyslu § 15 zákona o azylu okolnosti vylučující udělení azylu, není zde racionálního důvodu, aby se poté dále zabýval důvody podle § 12 zákona o azylu. I kdyby totiž byla jejich existence prokázána, nelze žadateli azyl udělit. Jakmile zjistí správní orgán okolnosti nasvědčující možné aplikaci § 15 zákona o azylu, je nutné, aby při pohovoru žadateli kladl otázky mající vztah jak k § 15, tak i § 12 zákona o azylu, což umožní komplexní posouzení žádosti a zabrání situacím, aby po případném zrušení rozhodnutí správního orgánu aplikujícího § 15 zákona o azylu bylo nutné začít řízení v podstatě od samého začátku. Při aplikaci § 15 zákona o azylu je ale nezbytné postupovat restriktivně, neboť § 12 a § 15 zákona o azylu se velmi úzce prolínají, a to jednak proto, že důvodné podezření o existenci skutečností ve smyslu ust. § 15 zákona o azylu se může objevit v kterékoli fázi správního řízení, a jednak proto, že skutečnosti uváděné žadatelem o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 zákona o azylu mohou být současně skutečnostmi relevantními pro posouzení z hlediska § 15 zákona o azylu. Důvodem vylučujícím udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 15 zákona o azylu by tedy např. nemohlo být obvinění žadatele ze sice nepolitického trestného činu, které by se ovšem nezakládalo na reálných důkazech a bylo by proti žadateli vzneseno státními orgány v zemi jeho původu účelově jako součást jeho pronásledování z azylově relevantních důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu (např. pro zastávání určitých politických názorů). Správní orgán musí tedy vždy pečlivě posuzovat, zda je tu skutečně důvodné podezření, že byl spáchán některý z činů uvedených v § 15 zákona o azylu a zda se nejedná o vykonstruované obvinění. Rovněž musí postavit najisto, že ve skutečnosti nejde o politický trestný čin, který by podle právního řádu České republiky a jiných demokratických zemí trestný nebyl, a byl by naopak projevem uplatňování základních práv a svobod jednotlivce, za něž nesmí být nikdo postižen. Proto je třeba na § 15 zákona o azylu pohlížet optikou § 12 zákona o azylu. Rozhodne-li ale správní orgán o neudělení azylu z některého důvodu uvedeného v § 15 zákona o azylu, není třeba se již v rozhodnutí zabývat důvody podle § 12 zákona o azylu, pokud nemají vztah k § 15 zákona o azylu. Rozšířený senát v předložené věci uzavřel, že bude-li v řízení o mezinárodní ochraně naplněn některý z důvodů dle § 15 nebo § 15a zákona o azylu, rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany a není povinno zjišťovat případnou existenci důvodů dle § 12 a § 14a zákona o azylu.

[16] V rozsudku ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 - 136, na který stěžovatel odkazuje, zdejší soud posuzoval jinou právní i skutkovou situaci; závěry zde učiněné proto nelze bez dalšího aplikovat na věc nyní projednávanou. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud ke zjištěnému skutkovému stavu uvedl: „Stěžovatel byl rozhodnutím žalovaného vyloučen z možnosti udělit azyl na základě vylučující klauzule uvedené v § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy proto, že zde bylo dáno důvodné podezření, že se dopustil před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany vážného

pokračování

nepolitického trestného činu mimo území. Byl vyloučen rovněž z možnosti udělit doplňkovou ochranu na základě vylučující klauzule uvedené v § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy proto, že bylo dáno důvodné podezření, že spáchal zvlášť závažný zločin. Vzhledem k částečně odlišnému znění vylučujících klauzulí ve vztahu k azylu a ve vztahu k doplňkové ochraně je třeba se zabývat oběma těmito institutů zvlášť, byť se v mnohém prolínají a na sebe odkazují. Navíc je třeba při jejich interpretaci vzít v úvahu rovněž znění vylučujících klauzulí v kvalifikační směrnici a Ženevské úmluvě, jak na to upozornil již rozšířený senát. V tomto směru je nutno vyjít především z výkladových vodítek, jimiž je judikatura zahraničních soudů, doktrína a stanoviska Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Prvou otázkou, kterou se soudy musely zabývat, bylo zjištění, zda trestný čin, z jehož spáchání je stěžovatel podezírán, spadá pod vylučující klauzuli ve smyslu § 15 a § 15a zákona o azylu. Pro aplikaci prvé z vylučujících klauzulí musí být splněno kumulativně několik podmínek: 1) čin, z něhož je žadatel podezříván musí být trestným činem a to trestným činem vážným a nepolitickým, 2) musí být splněno časové omezení (čin, který byl spáchán před podáním žádosti), 3) musí být spáchán mimo území (státu, v němž se cizinec domáhá udělení azylu). Nutno předeslat, že obchodování s lidmi je kvalifikováno jako trestný čin jak podle trestního zákona Ukrajiny, tedy země původu stěžovatele, která žádá o jeho extradici, tak podle právního řádu ČR. (...) K tomu ještě nutno upozornit na odlišnost formulace vylučující klauzule ve vztahu k udělení doplňkové ochrany, kdy oproti azylové vylučující klauzuli zde není časové ani místní omezení, a tato klauzule se vztahuje i na politické trestné činy. Samotná odlišnost v pojmech zvlášť závažný zločin [§ 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu] a vážný trestný čin [§ 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu] není příliš významná a je dána pravděpodobně v důsledku nepřesnosti způsobené zákonodárcem, který při transpozici kvalifikační směrnice nově zavedl § 15a, zatímco § 15 zůstal nedotčen. Kvalifikační směrnice užívá jak u azylové vylučující klauzule, tak u vylučující klauzule k doplňkové ochraně shodně termín „vážný zločin.“ Je tudíž možno učinit závěr, že obchodování s lidmi je možno označit za „vážný trestný čin“ i za „zvlášť závažný zločin“, a to nepolitického charakteru (...) Pro úplnost nutno uvést, že čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu se zabýval vylučující klauzulí především z hlediska § 15 odst. 1 písm. b) a § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, byť kromě nich existují v uvedeném zákoně ještě další vylučující klauzule, ty však nebyly ve vztahu ke stěžovateli žalovaným aplikovány a ostatně ani z hlediska jejich zvláštních charakteristik to nepřicházelo v úvahu. (...) Pokud jde o časové omezení spáchání trestného činu, jehož se měl žadatel o azyl dopustit, pak § 15 odst. 1 písm. b) uvádí, že musí jít o trestný čin, jehož se měl žadatel o azyl dopustit před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Kvalifikační směrnice stanoví časové omezení poněkud odlišně „dříve než byl uznán uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka“. Ještě jinou rozhodnou dobu stanoví Ženevská úmluva „dříve než jí bylo povoleno se tam usadit jako uprchlík“. Tyto rozdíly však nejsou pro daný případ relevantní, neboť stěžovatel se měl dopustit uvedených činů v letech 2001 až 2002, přičemž žádost o azyl podal v roce 2006, za uprchlíka uznán nebyl. Naplnění zákonem předpokládaného kritéria uvedeného v § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu je proto nesporné. Jak již bylo výše zmíněno, vylučující klauzule k doplňkové ochraně nemá zmíněné časové omezení. (...) Zatímco vylučující klauzule podle § 15 písm. a) a písm. c) zákona o azylu dopadá na činy spáchané kdykoliv a kdekoli, písm. b) téhož ustanovení, jehož aplikace je pro posouzenou věc rozhodující, obsahuje výslovnou podmínku, že se musí jednat o čin, jenž byl spáchán mimo území státu, v němž žádá cizinec o azyl. Jako možné vysvětlení se nabízí skutečnost, že stát, v němž cizinec žádá o azyl, má sám daný čin stíhat, pokud se jej cizinec dopustil na jeho území. Pokud však byl čin spáchán mimo území, nemá stát jinou možnost obrany proti nebezpečí, které by mohl cizinec představovat, než jej z možnosti udělení mezinárodní ochrany vyloučit. Stanovení podmínky „mimo území“ rovněž souvisí s výjimkou v čl. 33 odst. 2 Ženevské úmluvy, podle níž výhody zásady non – refoulement nepožívá uprchlík, který z vážných důvodů může být považován za nebezpečného v zemi, ve které se nachází, nebo který poté, co byl usvědčen konečným rozsudkem ze zvlášť těžkého trestného činu, představuje nebezpečí pro společnost této země. Toto ustanovení je poněkud rozdílné od článku 1 F písm. b) Ženevské úmluvy, který uvádí, že ustanovení této úmluvy se nevztahují na žádnou osobu, o níž jsou vážné důvody se domnívat, že se dopustila vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než jí bylo povoleno se tam usadit jako uprchlík. Obě ustanovení se týkají pachatelů závažných trestných činů, jedno z nich však vylučuje z ochrany uprchlíka, který představuje nebezpečí pro společnost země, v níž žádá o azyl, druhé jako

pokračování

podmínku stanoví, že závažného trestného nepolitického zločinu se musel dopustit mimo tuto zemi. Tento rozdíl musí být překlenut výkladovými pravidly, především výkladem jazykovým, přičemž pro posouzení významu slov se musí přiblížet k celkovým souvislostem, mimo jiné i k praxi smluvních stran. K otázce, jak posuzovat u vylučující klauzule podle článku 1 F písm. b) místo spáchání trestného činu, judikatura smluvních států není jednotná a neexistuje zde ustálená smluvní praxe smluvních států. V úvahu by proto měl být vzat především předmět a účel Ženevské úmluvy. Účelem citovaného článku 1 F je zejména to, aby dobrodini azylu nepožívaly osoby, jež si mezinárodní ochranu nezaslubují. Z toho důvodu se zdá být nelogické, aby osobám, které spáchaly nepolitický vážný zločin v zemi azylu, a nikoliv mimo její území, byly ponechány výhody plynoucí z Ženevské úmluvy. Na druhou stranu z účelu této úmluvy vyplývá i nutnost interpretovat jakákoliv omezení restriktivně vzhledem k důsledkům, jež mohou mít pro dotčené cizince.“

[17] Odlišnost případu žalobce v nyní projednávané věci je v kontextu výše uvedeného zcela zjevná: Stěžovatel byl rozhodnutím žalovaného vyloučen z možnosti udělit azyl na základě vylučující klauzule uvedené v § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy proto, že zde bylo dáno důvodné podezření, že se dopustil před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany vážného nepolitického trestného činu mimo území. Žalobci v nyní projednávané věci byla odňata doplňková ochrana dle § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu; stěžovatel tedy posuzoval zcela odlišnou skutkovou situaci (žalobce spáchal trestnou činnost na území České republiky, tedy na území státu, v němž mu byla mezinárodní ochrana již poskytnuta). Rozsudek výše uvedený se tak zcela míjí rozhodovacími důvody. Na rozdíl od § 17a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, který výslovně odkazuje na důvody dle § 15a zákona o azylu, § 17a odst. 1 písm. d) tak zcela zjevně nečiní. Díkce zákona o azylu je v daném případě zcela jednoznačná, nepřipouštějící žádné výkladové pochybnosti. Jak zcela případně konstatoval městský soud, otázka, zda se cizinec dopustil zvlášť závažného zločinu [§ 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu], je jiná než otázka, zda existuje důvodné podezření, že se „cizinec dopustil před vydáním rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany vážného nepolitického zločinu nebo zvlášť krutého činu, i když byl údajně spáchán s politickým cílem mimo území,“ [§ 15 písm. b) zákona o azylu] nebo důvodné podezření, že se cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, dopustil vážného zločinu [§ 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu]. Ustanovení § 15a zákona o azylu, na který je v § 17a odst. b) odkazováno, je založeno na důvodném podezření, § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu však jednoznačně stojí na předpokladu, že doplňková ochrana se odejme, pokud se osoba požívající doplňkové ochrany dopustila zvlášť závažného zločinu. Vylučující klauzule dle ustanovení, podle kterého postupoval stěžovatel, je založena výslovně na presumpci neviny. Je tedy třeba pravomocného rozhodnutí v trestní věci, v němž je spáchání zvlášť závažného zločinu stvrzeno; nepostačí toliko důvodné podezření o spáchaném trestném činu, resp. zvlášť závažném zločinu.

[18] Správní řád obecně připouští, aby si správní orgán o otázce, kterou je třeba pro řízení ve věci vyřešit, učinil sám úsudek, a na základě toho vydal rozhodnutí. Správní orgán si však nemůže v rámci vlastního posuzování předběžné otázky učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt, a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu; to výslovně zapovídá § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu. Ani samotná skutečnost, že se žalobce v projednávané věci k činu doznal, či listiny, které měl stěžovatel k dispozici, tomu s největší pravděpodobností nasvědčují, nepostačuje. Vznesení trestního obvinění, či zahájení řízení ještě nemusí znamenat, že odsuzující rozsudek, v němž bude žalobce pro (a jaký) čin odsouzen, spáchání zvlášť závažného zločinu potvrdí; resp. takový rozsudek bude vyneseno. Přestože se tedy žalobce k vytýkanému skutku přiznal, jakož i odůvodnil pohnutky, které jej k páchaní trestné činnosti vedly, stěžovatel nebyl oprávněn přistoupit k odnětí doplňkové ochrany dle § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu dříve, než dojde k jeho pravomocnému odsouzení.

[19] Důkazní standard stran prokazování důvodného podezření, kterého se stěžovatel s odkazem na znění § 15, resp. § 15a zákona o azylu dovolává, a k němuž se Nejvyšší správní soud

pokračování

již několikrát vyslovil (viz např. rozsudek sp. zn. 5 Azs 66/2008, sp. zn. 2 Azs 100/2007, sp. zn. 6 Azs 50/2003, 4 Azs 103/2007, etc.), se v případě aplikace dle § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu neuplatní, neboť z východisek tohoto důkazního standardu dle § 17a nevychází.

[20] Nejvyšší správní soud shledal rozsudek městského soudu v souladu se zákonem, kasační stížnost proto dle § 10 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce, který měl ve věci úspěch, v řízení o kasační stížnosti žádné náklady neprokázal, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. února 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu